

Slovesa - úvod

Mgr. Martin Burant

U každého snímku máte nahoře napsáno buď přepsat
či nepřepsat.

Přepsat = přepsat do sešitu.

**Nepřepsat = nepřepisovat do sešitu, ale pouze si to
přečíst.**

Přepsat!

- **Slovesa vyjadřují: děj**, tzn. **činnost** (zpívat, volat, krájet), **stav** (sedět, ležet, stát) nebo **změnu stavu** (zhubnout, zmrznout, zmoudřet).
- Slovesa jsou **ohybná** a **časují se** (jako jediný slovní druh).
- U sloves umíme určit mluvnické kategorie – **osobu, číslo, způsob** a **čas**.

Přepsat!

Druhy sloves:

- **slovesa zvratná** – jejich součástí je vždy zvratné zájmeno *se, si* (učit se, hrát si)
- **slovesa plnovýznamová** – mají samostatný význam: *plave, čte, závodí, jede*

Přepsat!

- **slovesa neplnovýznamová** – mají slovní význam oslabený, patří sem:
 - **pomocná slovesa**: - **být** (četl **jsem**, psal **jsi**, **byl by** plaval, **bude** číst), **bývat** ve složených slovesných tvarech
 - **sponová slovesa** – **být, bývat, stát se, stávat se** (používají se v přísudku jmenném se sponou)
 - **způsobová (modální) slovesa** – **chtít, mít** (povinnost), **muset, moc, smět** (ve spojení s infinitivem plnovýznamového slovesa)
 - **fázová slovesa** – **začít, začínat, zůstat, zůstávat, přestat, přestávat** (ve spojení s infinitivem slovesa plnovýznamového)

Přepsat!

Slovesné tvary jsou:

a) určité

- vyjadřují osobu a číslo
- např. **zastavte se (osoba - vy), budu trénovat (já), četli (oni)**

b) neurčité

- sami určitou osobu nevyjadřují
- zde se jedná např. o infinitiv – např. **tlouct (žádná osoba), číst (žádná osoba)** atd.

Nepřepisovat!

Neurčité tvary – doplnění

- netýkají se jenom **infinitivů** (psát, číst), ale i **přechodníků** (zastaralé) např. - pověsiv, pověsivši, pověsivše, **příčestí činného** a **trpného**

Přepsat!

Slovesné tvary mohou být:

a) jednoduché

- jsou vyjádřeny jedním slovem -> např. **tloukl, utíká, čte**

b) složené

- skládají se z více slov -> např. **bude tlouct, byli by řekli, zpívali jsme**